

Buo Ang Tiwala Sa Republika, Sabi Ni Laurel

Matibay at hindi mababawasan ang tiwala ng bayan sa katatagan ng Republika, alinsunod sa pahayag ng Pangulong Jose P. Laurel nang hingin siya ng kuro biging sa mga nangyayaring labanan sa ilang dako ng Pilipinas.

Malaki nag pagdaramdam ng Pangulo na ang Pilipinas ay magiging larangang muli ng digmaan, nguni't nananalig siyang hindi tayo pababayaang ng Dios at ng lakas na sandatahan ng Hapon.

Ang tagumpay sa Leyte ng hukbong haponés at lalo na sa dagat sa gawing silangan ng Kapuluhan ay nagbibigay ng ibayong pagpasa sa bayang pilipino na ang kanilang kalayaan ay hindi mapapanganyaya, ayon sa pahayag ng Pangulo.

Yayamang ang mga pilipino ay hindi siyang tawing nakikidigma sa larangan ipinagunita ng Pangulo na tungkulin nilang dagdagan ang kanilang pagsisikap sa mga kinaukulang gawin at idulot ang lahat ng tulong na kailangan ng Hapon nang alinsunod sa kasunduan ng dalawang bansa.

Ang pagkakaisa ng mga magkakaalahi at ang lubos na tiwala sa kanilang Republika ay siyang magiging gabay ng kaligtasan ng bansa, inulit ng Pangulo. Tinayak niyang ang ano mang pagkakaalahi sa panahong ito ay tanda ng kahinaan na walang salang magbubunga ng kasawiang pangbansa.

"Ang digmaan ay hindi panghabang panahon," sabi ng Pangulong Laurel. "Ako ay naninawala na hindi pahihintulutan ng Dios na mapuksa ang mga pilipino."

"Genuwine" Mga Lobong Dayukdok

Nakalulangkot na kinailangan pang liwanugin at ipaalala ni Ministro Sabido na ang NADISCO at mga MCCA o Samahan sa Pagtutulongan ay itinatag ukol sa paglilingkod sa bayan at hindi upang magkamal ng tubo, na gaya ng isang karaniwang negosio.

Nguni't sa harap ng mga nangyayari, ang kotatohang ito ay dapat ipaalala at liwanugin sa tuwiti-tuwit na. Sa pasimula pa ay nakita ng mga manadyer na rin na ang halaga ng ilang uri ng paninda ng NADISCO ay higit na mahal kaysa nabibili sa pamihang-bukas, at napatunayan naman ng mga kasapi na ang maraming paninda ng mga MCCA ay ilang mahal kaysa nasa pamihang-itim. Hindi lamang ito. Ang pagmamantala ng mga pinuno, ang pagtatangi-tangi, ang pagtanggap ng pagbaskat at iba pang katiwalian, na halos isa nang tradisyon sa nakararaming tanggapan ng ating pamahalaan, noon at ngayon, ay sinasabing lalo pang totoó sa mga tindahang-bayang ito, sa panahong ang mga pangunang kailangan sa buhay ay makapungup matimbang kaysa salaping papel.

Sa ganangy (akbo) ng pangyayari ay maliwanag na bigo ang lalong mataas at marangal na layuning naging dahil ng pagtatayo ng mga tinurang samahan.

Sa ating karanasan sa pagkatalo ng magagandang simulain at mithi ay mapiipilitan (ayong kumilala na ang tagumpay at katalunan) ng mithi't simulain ay nasa uri ng mga taong pagkakawalan. Itiwala ang mga MCCA sa kanyang mga may mikrobyo ng panghuhuthot sa dugo o ng mga may ligtas ng pagpapayaman sa sarili sa panahon ng digmaan sa uri ng utom, ay parang binuksan ang paminggalan ng masasrap na pagkain sa isang kawan ng mga lobong dayukdok.

PAGPAPADILIM NA LUBUSAN SAPUL SA IKA-11 GABI-GABI

Dahil sa kalagayan ng Siudad na laging may babala ng pananalakay mula sa himpapawid, ipinagutos ng Gobernador Militar ng Maynila na sapul sa ika-6 ng gabi ay pailarin ang bahagyang pagpapadilim, nguni't sapul sa ika-11 ng gabi hanggang sa magumaga iling gabi hanggang sa magumaga ay isagawa ang lubusang pagpapadilim o "total blackout." Ipinatalastas sa mga mamamayan na ang paglabag sa utos na ito ay mahigpit na pagsusig.

Ligtas Sa Loob Ng Kublihan Kung May Raid

Halos 99 sa isangdaan ang kaligtasan ng mga nangungubli sa "airraid shelter" sa panahon ng pananalakay sa himpapawid, ipinakikilala ng mga ulat ng Civilian Protection Service at ng Konstabularia Metropolitanana.

Sa daandaan nang napahamak o inabot ng kapinsalaan habang may "airraid" ay natalos na sila'y naglalakad sa daan o nasa hayag na pook nang mangyari ang sakal.

Ang mga mamamayang nagpasiyang manatili sa Maynila ay nagtayo ng mga sariling "airraid shelter" kungdi sa loob ng bakuran o likodbahay ay sa tapat ng kanilang tahanan. Ang karaniwang kublihan ay hinukay at nilagyan ng pinakasibing kahoy saka pinatungay ng makapal na lupa. Ang mga maykaya ay nagpapakawala ng mga kublihang yari sa bato at bakal.

Itinatagubilin ng CPS na ang uri, ayos at hugis ng mga kublihan ay alinsunod sa mga planong inihanda ng mga eksperto ng pamahalaan, pagka't ang mga ito'y tiyak na ligtas sa pangail.

Ang marami ay walang ginagamit na kublihan kungdi ang isang mesang kahoy na pinatungay ng mga libro, unan at iba pang kasangkapan. Ayon sa mga maykapangyarihan, samantalang nakatutulong din ang ganitong uri ng kublihan ay hindi gaanong maasahan ang kaligtasan, lalo na kung mapapalapit ang tama ng punglo o "shrapnel."

Kinasiyasat ng mga pinuno ang mahusay na pagtalima ng madla sa mga kautusan ukol sa panahon ng "alert" o ng tohotanan nang pananalakay mula sa himpapawid. Kinikilala ang malaking tulong ng mga pangulo at patnubay ng mga samahang pangkabuhayan sa pagpapayo sa kanilang mga kasapi.

Oasis Sa Gitna Ng Taggutom, Isang Kuwarang Siudad Ang Bagyo

Isang balitang mahirap paniwalaan ng mga taga-Maynila ang tinanggap namin mula sa Bagyo na nagkasabing "malutes ng siudad na ito ang krisis sa pagkain, at maipagmamalaking siya ang huwarang siudad sa buong bansa, at diya'y hindi natatangi ang Maynila."

May sapat na pagkain ukol sa lahat na dumaratang araw-araw, naghabari ang katahimikan at kaayusan at nasisiyahan ang madla, ang kalagayang ito ng Bagyo ay siyang dahilan kung bakit halos nagibaya ang bilang ng mga mamamayan doon sa loob ng tatlóng buwang lumipas.

Inuigting ng isang pangasiwaang may kaya at tapat na malasakit sa tinutulongan ng mga makabayang naninirahan, natakpan o naiwasan ang lahat ng kagipitang ibinubunga ang digma. Halimbawa, iniukol ng siudad ang lahat ng kanyang labis na salapi sa pagbili ng bigas, at bukod sa riyay umutang pa sa

Makaluluwag Sa Krisis Ang Bagong Ani Ng Bigas

1,500 Tanod Ang Gaganap Sa Maynila

Magsisimula ng pagtupad sa kanilang tungkulin ang 1,500 "homeguard" o tanod na pangpook sa Biernes, ika-10 ng Nobiembre, pagkaraang sasamang makapamapunta sa harap ng Gobernador Militar Leon G. Guinto.

Ang Pangulong Laurel ay nagutos ng paglikha ng pangkat ng mga tanod na pangpook, na magkakaroon ng kapangyarihan at sahod ng pulisya, upang makatulong sa mga gawin ng Konstabularia sa pangangalaga sa kapayapaan at kaayusan.

Nauang nagsumpa noong Miercoles ang mga pinuno ng "homeguard" sa Maynila; Inspektur Heneral Manuel de la Fuente, Katulong na Inspektur Heneral Eduardo Cerdas sa Hilaga, at Katulong na Inspektur Heneral Genaro Paz sa timog. Sa seremonias ay kahasap si Ministro Teofilo Sison at ang mga pinuno ng Konstabularia Metropolitanana.

Nabatid sa City Hall na ang mga tanod ay gagamit ng unipormeng kaki na halos katulad ng sa mga pulis, at ang pinakatao ay banda sa kaliwang bisig. Sila'y hindi gagamit ng armas kungdi ng buhong tinulisan sa dulo.

Ang bawat baryo o nayon ay magkakaroon ng sariling himpil na ng mga tanod na buubuin ng kung ilan ang bilang ng saklaw na samahang pangpook. Gayon man, ang Gobernador Militar ay maaring magdadag sa mga pook na maligdig.

"Kamily' magiging tunay na lingkod ng bayan at hindi kalaban ni tagausig," ang pahayag ni Inspektur Heneral de la Fuente.

Ang isang "homeguard" ay sa-sahod nang P80 sa isang buwan, bukod sa 50 sa isangdaang bonus at sa tangiang bonus sa bawat anak na walang sapat na gulang. Ipinatalastas ng Gobernador Militar Guinto, na ngayong mabalis sa kanya ang dating kapangyarihan sa ibabaw ng Konstabularia Metropolitanana, ay paglilashin niya ang lakas ng tinurang pangkat, ng dating Pulisya at ng "homeguard" upang magamit sa pagpapalipat ng batas at sa paglipol sa masasamangloob.

"Nilugaw" Abuloy Sa Surian Ng Wika

Ang kahirapan ng bigas ay nasamantalang ng mga taga-Laguna upang sila ay lumikha ng bagong pagkain at bagong salita. Ito'y ang lubhang popular doon na "niyugaw" ang ibig sabihin ay nilugaw na hinaluan ng niyog.

Sinisiyasat Ang Ilang MCCA

Malulubhang katiwalian sa ilang MCCA sa Maynila ang sinisiyasat ng mga pinuno ng Ministerio ng Kabuhayan at ng Kawanihan ng Kalakal, ayon sa nabatid sa mga kinaaukulang tanggapan.

Pagdaraya, panghuhuthot, pagmamalabis at pagtatangiang ang mga sumbong na napasahap laban sa ilang tagapangasiwa, na sinasabing nagpapayaman sa katalunan sa malunasan ang katalangan sa pagkain.

Malaki ang pagasa na makatitigbaw sa malubhang krisis sa biyas ang kasalukuyang ani ng mga lalawigan magpapalaya ayon sa pahayag ni Ministro Pedro Sabido ng mga suliraning pangkabuhayan sa pakikipanayan ng Republika.

Gayon man, ang kagipitang nakikitita ay nasa kakulangan ng transportasyon kaya hanggan ngayon ay hindi mataya kung gaano lutas ang maddudulot ng bagong ani sa kasalukuyang tagsalat sa bigas.

"Isang bagay ang masaring tiyak," anang tagapagsalita ng Malakanyang, "at iya'y ang di, pagpapabaya ng Pangulo na magutom ang mga mahihirap sa Siudad."

Ipinagutos sa mga pinuno ng mga samahang pangkabuhayan ng gumawa ng panibagong senso ng kanilang mga kasab, upang sila magmanagaling sa hinaharap na pagrasyon. Nahiwatigan na bukod sa bigas ay pagrasyon din ng mais at kamote.

Sa ilang ligigong nagdaan ay ginawa ang walang bayad na pamamahagi ng bigas sa mga hikahalo na magaanak sa Maynila. Ipinagutos ng Pangulong Laurel na ang mga unang sako ng bigas na nasasam sa mga nagumbak nito nang labis ay ipamudong sa mga mamamayang lalong hangangailangan ng tulong. Dahil sa ganayang hakbang ay libolibong maralita ang noon lamang nakatikim ng sinaing o lugaw, pagka't dahil sa tukodangit na taas ng halaga ni maldon na silang hindi makabili ng bigas.

Samantala ay patuloy ang pagdudulot ng kanin sa mga dukha

ng ilangpung kusinaangbayan sa Siudad. Sa araw-araw ay libolibo ang nakapagatawid ng mga kakanang ito na naddudulagan ng mga naghihikahos sa lahat ng panguni't ng Maynila.

Bukod sa riyang, tuwing may pagkakataon ay nagkaloob ang Pangulong Laurel ng mga tanging alaala na binubuo ng pagkain, damit at kaunting salapi sa mga mahihirap hindi sa Maynila lamang, kungdi gayon din naman sa mga lalawigan ng kalapit.

Dahil sa hinaharap na tagani, inaasahang magkakaroon ng malaking kaluwagan sa bigas sa buong Luson. Sinisikap ng Bigasbayan ngayon pa upang ang aanihang bigas hanggang sa makapasko ay huwag mahulog sa kamay ng mga manghuhuthot. Natalos sa tanggapan ng pagpapalastagan sa pagkain ng magkakaroon ng mabuting ani sa kasalukuyang pangunang, lalo na sa mga lalawigan ng Pangasinan, Nueva Esiha at Bulakan.

Ukol Sa Paglilingkod ng NADISCO, Di Sa Tubo

Itinatag ang NADISCO, kapalit ng dating Primo, upang maglilingkod sa bayan at hindi magkamal ng pakinabang, ayon sa paalala ni Ministro Pedro Sabido ng mga suliraning pangkabuhayan. Sinabi niyang ang tungkulin ng samahang ito ay magtamo ng lalong maraming pangunang kailangan at ipamahagi sa madla. Ipinahayag din ni Ministro Sabido na ang mga MCCA ay kasangkapan lamang ng bayan sa pagbibigayluga sa mga kagipitan nito sa kabuhayan.

TALUMPATI NG PANGULO

Inihayag Ni Laurel Ang Balangkas Ng Nagsasariling Bagong Pilipinas

(Karugtong ng talumpati ng Pangulong Jose P. Laurel na binigkas sa pagdiriwang sa kaaratan ng pagpasarili ng Pilipinas noong ita-14 ng Nobiembre)

Subali, kahit sila'y naliligaw o di mapapaniwalá, ang mga kawal na gerilya ay gumagawa ng katulad ng kapinsalaan sa ating mga kababayan na gaya ng mga manghuhuthot at sandarabong na pumapatay, nagmanakaw at nananatkit sa ating sariling mga kababayan at nagkakatag ng ligamgam sa mga bukirin. Sapagka't kapwa ang mga kilusan ng gerilya at ang panghaharag ng pandarabong ay nakahahadlang sa puspusan at masaklaw na pagtatanim at pag-aani ng mga pagkainang siyang mahigpit na kinakailangan ng mga taumbayan at nakasagabal sa karaniwang lakad ng pangangalakal; sa ganito'y pinalulubha nila ang kahirapan ng mga mamamayan dahil sa kasalatan ng mga pangunang kailangan at ng pagtaas ng mga halaga.

Isang puspusang kilusan sa pagpapasagana ng pagkain ang siyang ikatlong malaking panig ng ating hinirang na gawin. Ang mga kinakailangang bagay sa pagpapasagana ng pagkain ay ang lupa, tao, kasangkapan, binhi, hayop na pambukid upang malinang ang manglalaking lupain. Itinatag ang Lungop Tagapagbalak sa Kabuhayan ay nakapaglad na ang pamahalaan ay mga batas at kautusang kinakailangan upang samasamang magamit ang lahat ng mga bagay na yaon. Inutos na ang lahat ng mga lupang nakatiwangwang ay bungkilan, ng kaniyang mga may-ari kung sila'y makagagawa at pumayag; kung hindi, ay ng iba pang mamamayan, lalo na yaong mga walang hanapbuhay, nguni't sa ilalim ng pamamatuagot ng mga maykapangyarihan ng pamahalaang pampook. Iniatas din na ang mga lupangbayan na dati'y di nabungkilan at angkop sa madaling paggamit ay tannan ng mga halamang makakain. Keragdagang likuran at lahat ng mga liwasan, likuran at harapan ng mga bahay, laruan at tabandaan na pag-aari ng bayan, gayundin ang mga lupang pribado sa mga likuran, harapan o tagiliran ng mga bahay-bahay ay ginamit. Ang mga taong inilalanan sa ayuning yaon ay sabay ring pinakilos. Mga nakatatag na pangkat na gaya ng mga nag-aaral, mga kasapi sa Kalibutan, samahang pangkabuhayan, at ng mga kapi-sanang pambayan at panrehiyong ay tinawagan upang tumulong sa pagtataguyod sa kilusang ito sa buong bansa. Ang pamamaraang pagtitipon at pamamahagi ng mga binhi at ng lahat ng uri ng mga kasangkapan sa pagbubukid at sa pagpasaka ay isinagawa ng pamahalaan. Saka, isang batas ang pinairal na nagpaparusa sa kusang pagpinala sa mga kalabaw at mga baka, at kasabay nito, ay isang kautusan ang inilagda na nagbabawal sa pagkatay o pagpatay ng mga kalabaw.

(Nasa pahina 3 ang karugtong)